

บทที่ ๒

การเสนอร่างพระราชบัญญัติ

สภาผู้แทนราษฎรในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ มีร่างพระราชบัญญัติได้ถูกนำเสนอทั้งหมด ๒๑๒ ฉบับ โดยแบ่งออกเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทน ๑๓๙ ฉบับ และร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ๗๓ ฉบับ

สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๕ มีระยะเวลาการดำเนินงานประมาณ ๑ ปี มีร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอทั้งหมด ๓๐๕ ฉบับ ซึ่งแบ่งออกเป็นร่างพระราชบัญญัติที่ถูกเสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทน ๒๗๖ ฉบับ และร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ๒๙ ฉบับ

ส่วนสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งมีระยะเวลาการดำเนินงานเพียงประมาณ ๗ เดือน แต่กลับมีจำนวนการเสนอร่างพระราชบัญญัติมากที่สุด คือ ๔๑๑ ฉบับ โดยเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทน ๓๗๐ ฉบับ และเสนอโดยคณะรัฐมนตรี ๔๑ ฉบับ เท่านั้น

ตารางที่ ๗

เปรียบเทียบการเสนอร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔, ๒๕๑๕ และ ๒๕๑๙

ผู้เสนอ	๒๕๑๒-๒๕๑๔		๒๕๑๕		๒๕๑๙	
	จำนวนร่าง	ร้อยละ	จำนวนร่าง	ร้อยละ	จำนวนร่าง	ร้อยละ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๑๓๙	๖๕.๕๗	๒๗๖	๙๐.๕๙	๓๗๐	๙๐.๐๒
คณะรัฐมนตรี	๗๓	๓๔.๔๓	๒๙	๙.๔๑	๔๑	๙.๙๘
รวม	๒๑๒	๑๐๐.	๓๐๕	๑๐๐.	๔๑๑	๑๐๐

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้จะเห็นได้ว่า จำนวนร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอเข้าสู่รัฐสภา มีจำนวนสูงมากขึ้นที่เดียว ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ ซึ่งเป็นเวลาเกือบ ๓ ปี มีจำนวนร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอเพียง ๒๑๐ ฉบับเท่านั้น เฉลี่ยปีละ ๗๐ ฉบับโดยประมาณ ในขณะที่จำนวนร่างพระราชบัญญัติในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ มีถึง ๓๐๕ ฉบับ ซึ่งคิดเป็นประมาณหนึ่งเท่าของปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ และเมื่อเปรียบเทียบกับร่างพระราชบัญญัติในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งมีจำนวนถึง ๔๑๑ ฉบับ ซึ่งคิดเป็นประมาณเกือบ ๒ เท่าของปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔

ข้อสังเกตจากข้อมูลตารางนี้ก็คือ ร้อยละของจำนวนผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติในปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเพียงร้อยละ ๖๔.๕๗ เท่านั้น แต่สมาชิกสภาผู้แทนในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ เสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นจำนวนถึงร้อยละ ๘๐.๔๔ ของจำนวนร่างพระราชบัญญัติทั้งหมด เช่นเดียวกับปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนได้เสนอร่างพระราชบัญญัติคิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๒ ของจำนวนร่างพระราชบัญญัติทั้งหมด

จำนวนนิติร่างพระราชบัญญัติทั้งหมดของแต่ละปี ได้ผ่านการพิจารณาออกมาไว้เป็นกฎหมาย ดังนี้

ตารางที่ ๘

เปรียบเทียบจำนวนผู้ตีร่างพระราชบัญญัติที่ผ่าน เป็นกฎหมาย

พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔, ๒๕๑๘ และ ๒๕๑๙

ผู้เสนอ	จำนวนร่าง	ร้อยละ	เป็นกฎหมาย	ร้อยละ	ตกค้าง ก่อนไป ตกไป	ร้อยละ
ปี ๒๕๑๒-๒๕๑๔						
๑. สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	๑๓๘	๖๕.๕๗	๔	๒.๘๗	๑๓๕	๙๗.๑๒
๒. คณะรัฐมนตรี	๗๓	๓๔.๔๓	๕๓	๗๒.๖๐	๒๐	๒๗.๓๘
ปี ๒๕๑๘						
๑. สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	๒๗๖	๙๑.๔๘	๓	๑.๐๘	๒๗๓	๙๘.๙๑
๒. คณะรัฐมนตรี	๒๙	๙.๕๑	๓	๑๐.๓๔	๒๖	๘๖.๖๕
ปี ๒๕๑๙						
๑. สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร	๓๗๐	๙๐.๐๒	๒	๐.๕๔	๓๖๘	๙๙.๔๖
๒. คณะรัฐมนตรี	๔๑	๙.๙๘	๖	๑๔.๖๓	๓๕	๘๖.๔๓

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า แม้ว่าร่างพระราชบัญญัติส่วนใหญ่จะเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ก็มีจำนวนร่างพระราชบัญญัติส่วนน้อยเท่านั้นที่สามารถผ่านออกมาเป็นกฎหมายได้ ในขณะที่คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติเพียงไม่กี่ฉบับ แต่ก็สามารถผ่านออกมาเป็นกฎหมายได้ในอัตราเฉลี่ยที่สูงกว่า ในช่วงปี ๒๕๑๒-๒๕๑๔ เป็นช่วงที่อัตราเฉลี่ยของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีมีอัตราสูงที่สุด คือสูงถึงร้อยละ ๗๒.๖๐ ในขณะที่ช่วงปี ๒๕๑๘, ๒๕๑๙ มีอัตราเฉลี่ยเล็กน้อยและไม่แตกต่างกันมากนัก คือร้อยละ ๑๐.๓๔ และร้อยละ ๑๔.๖๓ ตามลำดับ

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอเข้าสู่สภาในช่วงปี ๒๕๑๒-๒๕๑๔ เป็นร่างพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเก่า ๔๑ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕๒ และเป็นร่างพระราชบัญญัติใหม่ จำนวน ๑๖๙ ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๐.๔๘ แต่ในช่วงปี ๒๕๑๕ มีร่างพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเก่าถึง ๑๕๗ ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๑.๔๘ เท่านั้น ในขณะที่มีร่างพระราชบัญญัติใหม่ ๑๔๘ ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕๒ ซึ่งตัวเลขในปี ๒๕๑๕ นี้ เป็นตัวเลขที่ไม่ใกล้เคียงกับในช่วงปี ๒๕๑๙ อย่างมาก คือในช่วงปี ๒๕๑๙ มีร่างพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเก่า ๗๑ ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒๗ และมีร่างพระราชบัญญัติใหม่ถึง ๓๔๐ ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๒.๗๓

ตารางที่ ๔

การเสนอร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔

ประเภทของร่างที่เสนอ	จำนวนร่าง พรบ.	ร้อยละ
๑. จำนวนร่างพระราชบัญญัติทั้งหมดที่เสนอ	๒๑๐	๑๐๐.๐๐
๒. จำนวนร่างพระราชบัญญัติที่ ส.ส. เสนอ	๑๓๙	๖๕.๕๗
๓. จำนวนร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเสนอ	๗๓	๓๔.๔๓
๔. ร่าง พรบ. ที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเก่า	๔๑	๑๙.๕๒
๕. ร่าง พรบ. ใหม่	๑๖๙	๘๐.๔๘

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ตารางที่ ๑๐

การเสนอร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๘

ประเภทของร่างที่เสนอ	จำนวนร่าง พรบ.	ร้อยละ
๑. จำนวนร่างพระราชบัญญัติทั้งหมดที่เสนอ	๓๐๕	๑๐๐.๐๐
๒. จำนวนร่างพระราชบัญญัติที่ ส.ส. เสนอ	๒๗๖	๙๐.๕๙
๓. จำนวนร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเสนอ	๒๙	๙.๕๑
๔. ร่าง พรบ. ที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเก่า	๑๕๗	๕๑.๔๘
๕. ร่าง พรบ. ใหม่	๑๔๘	๔๘.๕๒

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ตารางที่ ๑๑

การเสนอร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๙

ประเภทของร่างที่เสนอ	จำนวนร่าง พรบ.	ร้อยละ
๑. จำนวนร่างพระราชบัญญัติทั้งหมดที่เสนอ	๔๑๑	๑๐๐.๐๐
๒. จำนวนร่างพระราชบัญญัติที่ ส.ส. เสนอ	๓๗๐	๙๐.๐๒
๓. จำนวนร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเสนอ	๔๑	๙.๙๘
๔. ร่าง พรบ. ที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเก่า	๗๑	๑๗.๒๗
๕. ร่าง พรบ. ใหม่	๓๔๐	๘๒.๗๓

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตาราง เปรียบเทียบข้างต้นทั้งสามช่วงปีนี้ จะเห็นได้ชัดเจนว่า ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ และในช่วงปี ๒๕๑๔ การเสนอร่างพระราชบัญญัติทั้งที่เป็นร่างพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเก่า และร่างพระราชบัญญัติใหม่ เป็นไปในลักษณะที่ใกล้เคียงกันมาก ทั้งนี้เพราะในช่วงปี ๒๕๑๒-๒๕๑๔ รัฐบาลมีเสียงสนับสนุนในรัฐสภาอย่างมาก จำนวนกึ่งหนึ่ง ดังนั้นร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี จึงผ่านสภาเป็นกฎหมายถึงร้อยละ ๗๒.๖๐ ของที่คณะรัฐมนตรีเสนอ ซึ่งก็เป็นร่างพระราชบัญญัติใหม่ ซึ่งสอดคล้องต่อเป้าหมายของการดำเนินงานของรัฐบาลให้มีความคล่องตัวมากขึ้น เช่น ร่างพระราชบัญญัติกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนมัธยมแบบประสม พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่...) พ.ศ. .... เป็นต้น พอถึงในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๔ สาเหตุที่มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเก่ากันมากถึงร้อยละ ๕๑.๔๘ นั้น ก็เพราะบรรยากาศทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ความต้องการทางด้านสิทธิเสรีภาพมีมากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้มีความสอดคล้องกับบรรยากาศทางการเมืองในช่วงนั้น จึงได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกหรือแก้ไขกฎหมายเก่ากันมาก เช่น ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๗ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ พ.ศ. ๒๕๑๔ และยังมีร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาและวิธีพิจารณาความอาญาอีกเป็นจำนวนไม่น้อย ซึ่งแสดงถึงความตื่นตัวของสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔ ในความพยายามที่จะดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่ใช้อยู่ให้มีประสิทธิภาพและเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น เพราะกระทบกระเทือนชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง ดังนั้นลักษณะของสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔ จึงเป็นการรับช่วงจากปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติใหม่แทน

พรรคการเมืองกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

สภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ นั้นมี ๒ ประเภท ด้วยกันคือ สังกัดพรรคการเมืองและไม่สังกัดพรรคการเมือง ซึ่งแตกต่างจากสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ และ พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่สมาชิกสภาผู้แทนจะต้องสังกัดพรรคการเมืองทั้งหมด ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๒ สมาชิกสภาผู้แทนสังกัดพรรคการเมือง ๑๐ พรรค และไม่สังกัดพรรคการเมือง ๒๗ คน พรรคสหประชาไทยเป็นพรรคที่จัดตั้งรัฐบาล ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ทำหน้าที่เป็นพรรคมายาคำน

ตารางที่ ๑๒

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอในสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ จำแนกตามพรรค

พรรค	จำนวนร่าง พรบ. ทั้งหมด	จำนวนส.ส. ทั้งหมด	จำนวนส.ส. ผู้เสนอร่าง พรบ.	ร้อยละของ จำนวนร่าง พรบ.
๑. สหประชาไทย	๑๗	๑๐๘	๑๒	๘.๑๓
๒. ประชาธิปัตย์	๓๒	๕๕	๑๔	๑๗.๒๐
๓. อิสระ	๒๔	๑๘	๗	๑๕.๕๕
๔. แนวร่วมเศรษฐกิจ	๒๓	๔	๔	๑๒.๓๖
๕. ประชาชน	๒	๒	๒	๑.๐๗
๖. แนวประชาธิปไตย	๖	๒	๒	๓.๒๒
๗. อิสระธรรม	๑๔	๑	๑	๗.๕๒
๘. ชาตินิยม	-	๑	-	-
๙. เสรีประชาธิปไตย	๔	๑	๑	๒.๑๔
๑๐. ไม่สังกัดพรรค	๕๙	๒๗	๑๔	๓๑.๗๒
รวม		๒๑๙	๕๘	

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากจำนวนพรรคการเมือง ๑๐ พรรค และจำนวนสมาชิกรัฐสภาที่ไม่สังกัดพรรคการเมืองอีก ๒๗ คน ซึ่งมีพรรคใหญ่เพียง ๒ พรรค คือพรรคสหประชาไทย ซึ่งเป็นพรรครัฐบาลมีจำนวนที่นั่งทั้งหมด ๑๐๘ ที่นั่ง ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านมีจำนวนที่นั่งเพียง ๕๕ ที่นั่ง แต่ปรากฏว่า พรรคประชาธิปัตย์ก็ไม่ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมากที่สุด แต่กลับเป็นสมาชิกรัฐสภาซึ่งไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองใด ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่สภา เป็นจำนวนสูงถึง ๕๙ ฉบับ จากจำนวนสมาชิกรัฐสภา ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑๗.๒ ของจำนวนร่างพระราชบัญญัติทั้งหมดติดตามด้วยพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเสนอร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่สภาเป็นจำนวน ๓๒ ฉบับ จากจำนวนสมาชิกพรรค ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒๐ ส่วนพรรคอิสระเสนอร่างพระราชบัญญัติร้อยละ ๑๕.๕๙ พรรคแนวร่วมเศรษฐกิจเสนอร่างพระราชบัญญัติร้อยละ ๑๒.๓๖ ส่วนพรรคสหประชาไทยเสนอร่างพระราชบัญญัติคิดเป็นร้อยละเพียง ๕.๑๓ เท่านั้น

ตารางที่ ๑๓

ส่วนพระราชบัญญัติที่เสนอในสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๘ จำแนกตามพรรค

พรรค	จำนวน พรบ. ทั้งหมด	จำนวน ส.ส. ทั้งหมด	จำนวนส.ส. ผู้เสนอ ร่าง พรบ.	ร้อยละของ จำนวนร่าง พรบ.
๑. ประชาธิปัตย์	๕๗	๗๒	๒๔	๑๘.๖๘
๒. ธรรมสังคม	๒๑	๔๕	๑๑	๖.๘๘
๓. เกษตรสังคม	๕๐	๑๙	๑๒	๑๖.๓๙
๔. ชาตไทย	๑๕	๒๘	๘	๕.๙๑
๕. สังคมชาตินิยม	๑๕	๑๖	๔	๕.๕๕
๖. กิจสังคม	๑๑	๑๘	๖	๓.๖๐
๗. ประชาธิปไตย	-	๒	-	-
๘. สันติชน	๙	๙	๓	๒.๙๕
๙. ไท	-	๔	-	-
๑๐. อธิปัตย์	๖	๒	๒	๑.๙๖
๑๑. สังคมนิยมแห่งประเทศไทย	๔๐	๑๒	๘	๑๓.๑๑
๑๒. พลังใหม่	๑๓	๑๒	๗	๕.๒๖
๑๓. แนวร่วมสังคมนิยม	๑๘	๑๐	๑๐	๕.๙๐
๑๔. พลังประชาชน	๕	๒	๑	๑.๖๓
๑๕. ประชาชน	๕	๖	๑	๑.๓๑
๑๖. เสรีชน	-	๑	-	-
๑๗. แรงงาน	๕	๑	๑	๑.๖๓
๑๘. พื้นฟูชาติไทย	๓	๓	๒	๐.๙๘

ตารางที่ ๑๓ (ต่อ)

พรรค	จำนวน พรบ. ทั้งหมด	จำนวน ส.ส. ทั้งหมด	จำนวน ส.ส. ผู้เสนอร่าง พรบ.	ร้อยละของ จำนวนร่าง พรบ.
๑๘. เกษตรกร	๒	๑	๑	๐.๖๕
๒๐. พัฒนาจังหวัด	-	๑	-	-
๒๑. เศรษฐกร	๕	๑	๑	๑.๖๓
๒๒. แผ่นดินไทย	๔	๒	๑	๑.๓๑
๒๓. สยามใหม่	๑๔	๓	๓	๑.๓๑
รวม		๒๖๔	๑๐๗	

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้ พรรคประชาธิปไตยเป็นพรรคการเมืองที่เสนอร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่สภามากที่สุด คือ เป็นจำนวน ๕๗ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖๘ รองลงมาได้แก่ พรรคเกษตรสังคม ซึ่งเสนอร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่สภาเป็นจำนวน ๕๐ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๔ อันดับสามได้แก่ พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย เสนอร่างพระราชบัญญัติ เป็นจำนวน ๔๐ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑๔

ข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย พรรคพลังใหม่ และพรรคแนวร่วมสังคมนิยม เสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกันถึง ๗๑ ฉบับ จากจำนวนร่างพระราชบัญญัติทั้งหมด ๓๐๕ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๗ ซึ่ง เมื่อคิดเปรียบเทียบกับจำนวนที่นั่งของพรรคทั้งสามในรัฐสภา ซึ่งมีทั้งหมดรวมกัน ๓๔ ที่นั่ง จากจำนวนทั้งหมด ๒๖๔ ที่นั่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๓ ก็นับว่าพรรคการเมืองทั้งสามพรรคนี้ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติในอัตราที่ค่อนข้างสูงทีเดียว

และเมื่อพิจารณาจาก สหพรรคซึ่งรวมกันจัดตั้งรัฐบาล ประกอบด้วยพรรคกิจสังคม, พรรคชาติไทย พรรคธรรมสังคม และพรรคสังคมนิยม ซึ่งมีจำนวนที่นั่งรวมถึง ๑๐๗ ที่นั่ง เสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกัน ๖๑ ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของร่างพระราชบัญญัติที่รับการเสนอทั้งหมด

ตารางที่ ๑๔

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอในสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๙ จำแนกตามพรรค

พรรค	จำนวนร่าง พรบ. ทั้งหมด	จำนวน ส.ส. ทั้งหมด	จำนวน ส.ส. ผู้เสนอร่าง พรบ.	ร้อยละของ จำนวนร่าง พรบ.
๑. ประชาธิปัตย์	๑๖๒	๑๑๔	๔๘	๓๙.๔๑
๒. ชาติไทย	๔๔	๕๖	๑๘	๑๐.๗๐
๓. กิจสังคม	๕๑	๔๕	๑๒	๑๒.๔๐
๔. ธรรมสังคม	๙๒	๒๘	๑๖	๒๒.๓๘
๕. สยามใหม่	๔๗	๑	๑	๑๑.๔๓
๖. สังคมนิยมแห่งประเทศไทย	๑๘	๒	๒	๔.๖๒
๗. เกษตรสังคม	๑๑	๙	๔	๒.๖๗
๘. แนวร่วมสังคมนิยม	๑๐	๑	๑	๒.๔๓
๙. พลังประชาชน	๗	๓	๒	๑.๙๔
๑๐. สังคมก้าวหน้า	๗	๑	๑	๑.๙๔
๑๑. แรงงาน	๗	๑	๑	๑.๗๐
๑๒. พลังใหม่	๕	๓	๓	๑.๒๑
๑๓. สังคมนิยม	๔	๗	๓	๐.๙๗

ตารางที่ ๑๔ (ต่อ)

พรรค	จำนวนร่าง พรรค. ทั้งหมด	จำนวน ส.ส. ทั้งหมด	จำนวน ส.ส. ผู้เสนอร่าง พรรค.	ร้อยละของ จำนวนร่าง พรรค.
๑๔. พัทธกิจไทย	๓	๑	๑	๐.๗๒
๑๕. ธรรมาธิปไตย	๒	๑	๑	๐.๔๘
๑๖. พัฒนาจังหวัด	-	๒	-	-
๑๗. แนวร่วมประชาธิปไตย	--	๑	-	-
๑๘. ไทสังคม	--	๑	--	-
๑๙. ประชาธิปไตย	๑	๑	๑	๐.๗๒
รวม		๒๗๔	๑๑๔	

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าพรรคประชาธิปัตย์ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติ เข้าสู่สภา เป็นจำนวนมากที่สุด คือ ๑๖๒ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๔๑ ของร่างพระราชบัญญัติทั้งหมด พรรคธรรมสังคมนั้น เป็นพรรคที่เสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นอันดับรอง คือ ๙๒ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓๘ ส่วนพรรคที่เสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นอันดับสามคือ พรรคกิจสังคม ซึ่งเสนอร่างพระราชบัญญัติทั้งหมด ๕๑ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๔๐

ส่วนพรรคการเมืองที่แนวนโยบายทางสังคมนิยม ๓ พรรค คือ พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย พรรคพลังใหม่ และพรรคแนวร่วมสังคมนิยม เสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกันเป็นจำนวน ๓๔ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘.๒๗ ซึ่งลดน้อยลงมากเมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๑๔ แต่ก็เนื่องมาจากจำนวนที่นั่งซึ่งลดลงเหลือเพียง ๖ ที่นั่งจากจำนวน ๓๔ ที่นั่งในปี ๒๕๑๔ หรือคิดเป็นร้อยละ ๒.๑๕ จากจำนวนที่นั่ง ๒๗๔ ที่นั่งในสภาปี ๒๕๑๔ แต่เมื่อเทียบสัดส่วนระหว่างจำนวน

ร่างพระราชบัญญัติกับจำนวนสมาชิกสภา แล้วก็ไม่นับว่าน้อย เพราะแสดงให้เห็นว่า แม้จำนวนสมาชิกสภา มีน้อยแต่ก็ยังมีความหมายอยู่มาก เปรียบเทียบบทบาทของสมาชิกสภาในการเสนอร่างพระราชบัญญัติจำแนกตามพรรคการเมือง

บทบาทของสมาชิกสภาในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น ถ้าหากเราจะศึกษาเปรียบเทียบในแง่บทบาทของพรรคฝ่ายค้านและพรรคฝ่ายรัฐบาลแล้ว จะเห็นได้ว่าการเปรียบเทียบในแง่นี้จะไม่ชัดเจน เพราะในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ และช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๔ พรรคฝ่ายค้านหรือกลุ่มฝ่ายค้าน จะเป็นพรรคที่เสนอร่างพระราชบัญญัตินานที่สุด แต่เมื่อเรามาศึกษาบทบาทนี้ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๔ จะเห็นว่าพรรคฝ่ายรัฐบาลจะเป็นพรรคที่เสนอร่างพระราชบัญญัตินานที่สุด ซึ่งแสดงว่ากระสวนพฤติกรรมของพรรคฝ่ายค้านและพรรคฝ่ายรัฐบาล ในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่แน่นอน

แต่มีข้อสังเกตที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งก็คือ ในช่วงปี ๒๕๑๒-๒๕๑๔ ถ้าไม่นับกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนซึ่งไม่สังกัดพรรคการเมืองแล้ว พรรคประชาธิปัตย์จะเป็นพรรคการเมืองพรรคแรกที่เสนอร่างพระราชบัญญัตินานที่สุด และเช่นเดียวกันกับในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๔ และ พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งพรรคประชาธิปัตย์ เป็นพรรคการเมืองที่มีบทบาทในการเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนมากที่สุด ดังนั้น เราจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าพรรคประชาธิปัตย์จะทำหน้าที่เป็นพรรคการเมืองฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาลก็ตาม บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้น ในที่นี้จึงสรุปได้ว่า ในช่วงรัฐสภาสามสมัยด้วยกันนี้ พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวที่มีบทบาทในกิจกรรมด้านนี้สูงที่สุด

สมาชิกสภากับการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ในปี ๒๕๑๒-๒๕๑๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินานทั้งสิ้น ๕๔ นาย จากจำนวนสมาชิกสภา ๒๑๔ นาย หรือคิดเป็นร้อยละเพียง ๒๖.๔๔ เท่านั้น ส่วนในปี ๒๕๑๕ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินานทั้งสิ้น ๑๐๗ นาย จากจำนวนสมาชิกสภา ๒๖๔ นาย หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๙.๗๗ ส่วนในปี ๒๕๑๕ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เสนอร่างพระราชบัญญัตินานทั้งสิ้น ๑๑๔ นายจากจำนวนที่นั่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด

๒๗๔ นาย หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๑.๒๑ ซึ่งสามารถแยกให้เห็นได้ชัดเจน ดังตารางข้างล่างต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๔

เปรียบเทียบการเสนอร่างพระราชบัญญัติในปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔, ๒๕๑๔

และ ๒๕๑๔ จำแนกตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

รัฐสภาปี พ.ศ.	จำนวนสมาชิกสภา ที่เสนอร่าง พรบ.	จำนวนสมาชิกสภา ของแต่ละปี	จำนวนเฉลี่ย
๒๕๑๒-๑๔	๕๔	๒๑๔	๒๖.๔๘
๒๕๑๔	๑๐๗	๒๖๔	๓๙.๗๗
๒๕๑๔	๑๑๕	๒๗๔	๔๑.๒๑

จากตารางนี้ จะเห็นได้ว่า เบอร์เซนต์ของการเสนอร่างพระราชบัญญัติมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งแสดงถึงความสนใจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในบทบาทด้านนิติบัญญัติที่มากขึ้นในช่วงรัฐสภาปี พ.ศ. ๒๕๑๔ และ พ.ศ. ๒๕๑๔ บทบาททางด้านนิติบัญญัติของรัฐสภาในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ มีน้อยมากเพียงร้อยละ ๒๖-๔๘ เท่านั้น ถ้าเปรียบเทียบกับรัฐสภาปี พ.ศ. ๒๕๑๔ และปี พ.ศ. ๒๕๑๔ รวมกันจะมีจำนวนเฉลี่ยถึงร้อยละ ๔๐.๕ ซึ่งเป็นจำนวนสูงเกือบเท่าตัวเมื่อเทียบกับรัฐสภาปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔

ตารางที่ ๑๖

ภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๒ ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติมากที่สุด

ชื่อ	จำนวนร่าง พ.ร.บ.	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์ทางการศึกษา		
				ส.ส.	สมาชิกสภาจากจังหวัด หรือเทศบาล	ไม่เคยเป็น ส.ส., ส.จ. หรือ ส.ท.
๑. เสวตร เปี่ยมพงษ์สานต์	๒๑	เนติบัณฑิต, สม.	ข้าราชการบำนาญ	/		
๒. ทองดี อิศราชีวิน	๑๔	ม.๔	นักการเมือง	/		
๓. แคล้ว นรปดี	๑๔	ธ.บ.	ทนายความ	/		
๔. พานิช สัมภวคุปต์	๕	ธ.บ., เนติบัณฑิต	ทนายความ	/		
๕. สุบิน พูลพัฒน์	๖	ปริญญาตรี	ผู้ศึกษา	/		
๖. บุญเท่ง ทองสวัสดิ์	๕	ปริญญาตรี	ข้าราชการ	/		
๗. วิชัย เสวะมาตย์	๕	ปริญญาโท ปรศ.	ทนายความ			/
๘. เสรี สุชาติประคัลภ์	๕	ปริญญาตรี	ทนายความ			/
๙. สนั่น ชีระศรีโชติ	๕	ม.๖	ธุรกิจ			/
๑๐. ฟอง สิทธิธรรม	๕	เนติบัณฑิต	ครู	/		
๑๑. ไพฑูรย์ เครือแก้ว	๕	ปริญญาเอก	ธุรกิจ			/
๑๒. ยี่ง สิทธิธรรม	๕	ปริญญาตรี	ครู			/
๑๓. สุธรรม สายสร	๕	ปริญญาตรี	ทนายความ, เกษตรกร		/	
๑๔. อุทัย คิมพีใจชน	๕	เนติบัณฑิต	ทนายความ			/
๑๕. บุญเย็น วอทอง	๕	ปริญญาโท	ครู			/
๑๖. ประสงค์ เนื่องจ่านงค์	๕	ม.๖	ค้าขาย			/

ตารางที่ ๑๖ (ต่อ)

ชื่อ	จำนวนร่าง พ.ร.บ.	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์ทางการศึกษา		
				ส.ส.	สมาชิกสภาจังหวัด หรือเทศบาล	ไม่เคยเป็น ส.ส., ส.จ. หรือ ส.ท.
๑๗. ขาญยุทธ ไชยคำมิ่ง	๔	ประโยคครูพิเศษ พ.ม.	ทนายความ	/	/	
๑๘. สมคิด ศรีสังคม	๔	ธ.บ, น.ม.	ทนายความ			/
๑๙. ประมวล กุลมาตย์	๔	อนุปริญญา	ข้าราชการบำนาญ	/		
๒๐. ไทใหญ่ ศรีตชาติ	๓	ปริญญาตรี	ทนายความ		/	

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางข้างต้นนี้ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เสนอร่างพระราชบัญญัติ เป็นจำนวน ๔๔ คน แบ่งออกได้เป็นจำนวน ส.ส.ใหม่ ๓๖ คน จำนวน ส.ส. เก่า ๒๒ คน ดังนั้นเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับจำนวน ส.ส. ใหม่ในสภาซึ่งมีจำนวน ๑๖๒ คน เมื่อคิดเป็นร้อยละ ๓๓.๙๗ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งหมด และ ส.ส.เก่าซึ่งมีจำนวน ๔๗ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๓ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด จากตารางนี้จะเป็นได้อย่างชัดเจนว่า บทบาทของสมาชิกสภาในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นบทบาทของ ส.ส. เก่า มากกว่า ส.ส.ใหม่

เมื่อเราพิจารณาถึงบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เสนอร่างพระราชบัญญัติมากที่สุด จำนวน ๒๐ คนแรก มีข้อสังเกตดังนี้ คือ ในจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง ๒๐ คนนี้ เสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกันเป็นจำนวน ๑๒๔ ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๔.๓๔ ของร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอทั้งหมด ตั้งแต่จำนวนมากที่สุด คือ ๒๑-๓ ฉบับ เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มาจาก ส.ส.เก่า ๔ คน และเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มาจาก ส.ส.ใหม่ ๑๑ คน จากจำนวน ส.ส.เก่า ๔ คนนี้ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นจำนวนรวมกัน ๘๒ ฉบับ หรือคิดเป็นจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ในขณะที่จำนวน ส.ส.ใหม่ ๑๑ คน เสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกันจำนวน ๔๒ ฉบับ หรือคิดเป็นจำนวนเฉลี่ย ๔.๒๗ ซึ่งมีจำนวนเฉลี่ยเพียงครึ่งหนึ่งของร่างพระราชบัญญัติที่ ส.ส. เก่าเสนอ

จากตารางนี้ แสดงให้เราเห็นถึงบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็น ส.ส. เก่าในการเสนอร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่รัฐสภา ในส่วนเฉลี่ยสูงกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเพิ่งเคยได้รับเลือกตั้ง และมีข้อที่น่าสนใจเกี่ยวกับภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทน ๒๐ คนแรก คือ สมาชิกที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้มากกว่าผู้ที่การศึกษาระดับต่ำกว่า และอาชีพนักกฎหมายมีจำนวนมากถึงครึ่งหนึ่ง ส่วนอาชีพรองลงไปได้แก่อาชีพธุรกิจ ส่วนในด้านประสพการณ์ทางการเมืองจากการศึกษาพบว่าไม่มีสหสัมพันธ์กับการเสนอร่างพระราชบัญญัติแต่อย่างใด

ตารางที่ ๑๗

ภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติมากที่สุด

ชื่อ	จำนวนร่าง พรบ.	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์ทางการเมือง		
				ส.ส.	สมาชิกสภาจังหวัดหรือเทศบาล	ไม่เคยเป็น ส.ส., ส.จ. หรือ ส.ท.
๑. เสวตร เข้มพงศ์สานต์	๓๒	เนติบัณฑิต, ศ.ม.	ข้าราชการบำนาญ	/		
๒. นายศิริ ผาสุก	๑๔	ปริญญาโท	-			/
๓. นายสุทัศน์ เงินหมื่น	๑๒	น.บ.	ทนายความ			/
๔. นายนิยม วรปัญญา	๑๑	ม.ศ.๕, พ.ม.	ครูใหญ่			/
๕. นายเปรม มาลากุล ณ อยุธยา	๑๐	ปริญญาโท	ค้าขาย			/
๖. นายปัญญา เกษรทอง	๔	ม.๖	การเกษตร	/	/	
๗. จ.ส.อ.ทรงธรรม ปัญญาดี	๔	ม.๖	ทหาร	/		
๘. นายวิชัย เสวะมาคย์	๔	ปริญญาโท ปรศ.	ทนายความ	/		
๙. นายไกรสร ต้นดีหงส์	๓	ม.๖	ธุรกิจ	/	/	
๑๐. นายสวัสดิ์ คำประกอบ	๓	ธ.บ.	ทนายความ	/	/	
๑๑. นายสมบูรณ์ บัณฑิต	๖	ธ.บ.	ทนายความ	/		
๑๒. นายประทีป ทองคำใส	๖	ม.๖	ค้าขาย	/		
๑๓. นายบุญเกิด ทิรัญคำ	๖	ม.๖	ทำนา	/		
๑๔. นายแคล้ว นรปติ	๖	ธ.บ.	ทนายความ	/	/	
๑๕. นายสุรินทร์ มาศดิตถ์	๖	ม.๓	นักหนังสือพิมพ์	/	/	
๑๖. นายไพฑูรย์ โภกขมรรคกุล	๔	น.บ., น.บ.ท.	ทนายความ			/
๑๗. นาย เริ่มรัฐ จิตรภักดี	๔	เนติบัณฑิตไทย	ทนายความ			/

ตารางที่ ๑๗ (ต่อ)

ชื่อ	จำนวนร่าง พรบ.	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์ทางการเมือง		
				ส.ส.	สมาชิกสภาจังหวัดหรือเทศบาล	ไม่เคยเป็น ส.ส., ส.จ. หรือ ส.ท.
๑๘. นายสม วาสนา	๔	ม.๗, พ.ก.ศ.	-			/
๑๙. นายบุญทัน คอกโรสง	๔	ปริญญาเอก	นักวิชาการ			/
๒๐. นายประพันธ์ อัมพูช	๔	ม.๖	ชาวนา	/		

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เสนอร่างพระราชบัญญัติทั้งหมด ๑๐๗ คน แบ่งเป็นจำนวน ส.ส.ใหม่ ๗๔ คน และ ส.ส.เก่าจำนวน ๓๓ คน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบ จำนวนของ ส.ส.ใหม่ในสภาซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ๑๔๓ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๘.๑๐ ของจำนวนที่นั่งทั้งหมดในสภาผู้แทนราษฎร และ ส.ส.เก่าซึ่งมีจำนวน ๘๖ คน หรือคิดเป็นร้อยละ เพียง ๓๑.๙๐ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด เราจะเห็นได้ว่า บทบาทของสมาชิกสภาในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นบทบาทของ ส.ส. ใหม่มากกว่าบทบาทของ ส.ส. เก่า

เมื่อเราพิจารณาบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเสนอร่างพระราชบัญญัติมากที่สุด จำนวน ๒๐ คนแรก มีข้อสังเกตที่น่าสนใจคือ จำนวนร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๐ คนแรก มีจำนวน ๑๗๓ ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๒.๖๘ ของจำนวนร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอทั้งหมด ตั้งแต่จำนวนมากที่สุดคือ ๓๒-๔ ฉบับ เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มาจาก ส.ส.เก่า ๑๒ คน และเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มาจาก ส.ส.ใหม่ ๘ คน จาก ส.ส.เก่า จำนวน ๑๒ คน ก็เสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกันจำนวน ๑๐๖ ฉบับ หรือคิดเป็นจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ ๘.๘๓ ในขณะที่ ส.ส.ใหม่จำนวน ๘ คน เสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกันจำนวน ๖๗ ฉบับ หรือคิดเป็นจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ ๘.๓๗

แต่ถ้าเราพิจารณาเปรียบเทียบบทบาทของผู้แทนเก่าและผู้แทนใหม่ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ จะเห็นได้ว่ามีร่างพระราชบัญญัติที่มาจากผู้แทนเก่า จำนวน ๑๑๔ ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๓.๑๒ ในขณะที่มีร่างพระราชบัญญัติที่มาจากผู้แทนใหม่ จำนวน ๑๕๗ ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๓.๒๖ ของร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอโดยสภาผู้แทนราษฎร และยังมีร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอร่วมกันจาก ส.ส.ใหม่และ ส.ส.เก่า จำนวน ๑๐ ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ ๔.๓๒

จากตัวเลขและตารางข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นถึงบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็น ส.ส.ใหม่ มีบทบาทในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ เข้าสู่สภามากกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเคยได้รับเลือกตั้งมาก่อน โดยคิดจากจำนวนรายบุคคลและจำนวนร่างพระราชบัญญัติทั้งหมด ข้อสังเกตเกี่ยวกับภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทน ๒๐ คนแรก คือ ผู้ที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีจำนวนร้อยละ ๕๕ ส่วนทางด้านอาชีพปรากฏว่ามีลักษณะกระจายในวงอาชีพต่างๆ แต่อาชีพนักกฎหมายก็ยังมีจำนวนสูงกว่ากลุ่มอื่น ส่วนประสบการณ์ทางการเมือง ก็ไม่มีสัมพันธ์กับการเสนอร่างพระราชบัญญัติแต่อย่างใด

ตารางที่ ๑๘

ภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติมากที่สุด

ชื่อ	จำนวนร่าง พรบ.	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์ทางการเมือง		
				ส.ส.	สมาชิกสภาจังหวัด หรือ เทศบาล	ไม่เคยเป็น ส.ส., ส.จ., ส.ท.
๑. นายเปรม มาลากุล ณ อยุธยา	๔๗	ปริญญาโท	ค้าขาย	/		
๒. นายนิยม วรปัญญา	๒๒	ม.ศ.๕, พ.ม.	ครูใหญ่	/		
๓. ดร.มยุร วิเศษกุล	๑๔	ปริญญาเอก	รับราชการ			/
๔. นายสันต์ เทพมณี	๑๔	ร.ม.	ค้าขาย	/	/	
๕. จ.ส.อ.ทรงธรรม ปัญญาดี	๑๔	ม.๒	ทหาร	/		
๖. นายประมวล กุลมาตย์	๑๗	อนุปริญญา	ข้าราชการบำนาญ	/		
๗. นายสมาน ชมพูเทพ	๑๒	ประกาศนียบัตร Inter Law	-	/		
๘. พ.อ.สมคิด ศรีสังคม	๑๑	ธ.บ., น.ม.	ทนายความ	/		
๙. นายประยูรศักดิ์ ชลาายนเดชะ	๑๐	ปริญญาตรี	รัฐวิสาหกิจ	/		
๑๐. นายแคล้ว นรปติ	๑๐	ธ.บ.	ทนายความ	/	/	
๑๑. นายอารีย์ วีระพันธ์	๘	ม.ศ., พ.ม.	ธุรกิจ	/		
๑๒. นายโรจน์ อรุณรังษี	๘	ปริญญาตรี	อาจารย์			/
๑๓. นายญาติ ไหวดี	๘	ประโยคครูมัธยม	ครู	/	/	
๑๔. นายสุระ ชัยวิรัตน์	๘	ป.๔	ค้าขาย	/		
๑๕. นายพานิช สัมภวาคุปต์	๘	ธ.บ., เนติบัณฑิต	ทนายความ	/		
๑๖. นายไชยวัฒน์ ไตรยสุนันท์	๗	น.บ.	ทนายความ	/		

ตารางที่ ๑๘ (ต่อ)

ชื่อ	จำนวนร่าง พรบ.	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์ทางการเมือง		
				ส.ส.	สมาชิกสภาจังหวัด หรือเทศบาล	ไม่เคยเป็น ส.ส., ส.จ., ส.ท.
๑๗. นายสังสุข ภัคเกษม	๗	ม.๖	นักหนังสือพิมพ์	/		
๑๘. นายสุธน ชื่นสมจิตต์	๗	ปริญญาตรี	ธุรกิจ	/	/	
๑๙. นายสอาด ปิยะวรรณ	๗	ม.๖	ธุรกิจ	/	/	
๒๐. นายสวัสดิ์ คำประกอบ	๖	ธ.บ.	ทนายความ	/	/	

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เสนอร่างพระราชบัญญัติ ๑๑๕ คน แยกออกได้เป็นจำนวน ส.ส.ใหม่ ๕๔ คน และ ส.ส.เก่า ๖๑ คน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบถึงจำนวน ส.ส.ใหม่ในสภาซึ่งมีจำนวน ๑๔๖ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๒.๓ ของจำนวนผู้แทนราษฎรทั้งหมดในสภา และ ส.ส.เก่าซึ่งมีจำนวน ๑๓๓ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๗.๗ ของจำนวนสมาชิกสภาทั้งหมด เราจะเห็นได้ว่า บทบาทของสมาชิกรัฐสภาในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น เป็นบทบาทของ ส.ส. เก่า มากกว่าบทบาทของ ส.ส.ใหม่

ข้อสังเกตที่น่าสนใจจากตารางข้างต้นอีกประการหนึ่งก็คือ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเสนอร่างพระราชบัญญัติมากที่สุด ๔๐ คนแรก โดยมีจำนวนร่างพระราชบัญญัติที่เสนอรวมกัน ๒๖๑ ฉบับ คือตั้งแต่จำนวนมากที่สุด คือ ๔๗-๖ ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๗๐.๕๔ ของร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอทั้งหมด เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มาจาก ส.ส.เก่า ๑๕ คน ในขณะที่เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มาจาก ส.ส.ใหม่เพียง ๑ คนเท่านั้น และ ส.ส.ใหม่ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติทั้งหมด ๕๔ คน ก็เสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกันเป็นจำนวน ๑๓๕ ฉบับ หรือคิดเป็นจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๕ ในขณะที่ ส.ส.เก่าที่เสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกัน ๓๔๕ ฉบับ มีจำนวนสมาชิก ๖๑ คน หรือคิดเป็นจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ ๕.๖๕

จากตารางนี้ แสดงให้เราเห็นถึงบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็น ส.ส.เก่า มาก่อนมีบทบาทในการเสนอร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่สภา มากกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเพิ่งเคยได้รับการเลือกตั้งเข้ามา ข้อสังเกตเกี่ยวกับผู้มีหลังของสมาชิกรัฐสภา ๒๐ คนแรก คือ ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีจำนวนร้อยละ ๕๕ ส่วนทางด้านอาชีพปรากฏว่า กลุ่มอาชีพนักกฎหมายและนักธุรกิจ มีจำนวนพอๆ กัน ทั้งนี้ก็ยังคงกระจายไปยังกลุ่มอาชีพอื่นๆ ด้วย ส่วนประสิทธิภาพทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าร้อยละ ๔๐.๐๐ เป็นผู้ที่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนมาแล้ว

เปรียบเทียบการเสนอร่างพระราชบัญญัติจำแนกเป็นรายบุคคล

จากตารางเปรียบเทียบข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ บทบาทในการเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นของสมาชิกสภาผู้แทนเก่า และในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕ บทบาทนี้ก็ยังคงเป็นของสมาชิกสภาผู้แทนเก่า ส่วนในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๔ บทบาทนี้ได้เปลี่ยนไปเป็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งไม่เคยได้รับเลือกตั้งมาก่อน มากกว่าสมาชิกสภาผู้แทนเก่า ซึ่งแสดง

ให้เห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ได้มีแนวโน้มในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการเสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มสูงขึ้น เป็นที่น่าสังเกตว่าในรัฐสภาทั้งสามสมัย จำนวนผู้แทนใหม่ในรัฐสภามากกว่าจำนวนผู้แทนเก่า คือในปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ จำนวนผู้แทนใหม่มีร้อยละ ๗๓.๔๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ มีจำนวนร้อยละ ๖๘.๑๐ และในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ มีจำนวนร้อยละ ๕๒.๓ แต่การมีจำนวนผู้แทนใหม่ในสภามากกว่าผู้แทนเก่า ก็ไม่ได้มีสหสัมพันธ์กับการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งจำแนกเป็นรายบุคคลแต่อย่างใด

การเสนอร่างพระราชบัญญัติจำแนกตามประเภทของเรื่อง

ในการพิจารณาลักษณะของร่างพระราชบัญญัติ เราอาจจะจำแนกร่างพระราชบัญญัติออกตามประเภทของเรื่องได้หลายแบบ แต่ลักษณะที่ครอบคลุมได้ในรายละเอียด จะใช้รูปแบบของ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช และนายดำรง ลัทธพิพัฒน์^๑ ที่ได้เสนอไว้ โดยจำแนกไว้ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารราชการ ประกอบไปด้วย
  - การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงระเบียบบริหารราชการและหน่วยงานของรัฐ
  - การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ
  - การควบคุมงานของรัฐวิสาหกิจ
  - การปกครองท้องถิ่น
  - การทะเลาะเบาะแว้ง
  - การจัดตั้งจังหวัดขึ้นใหม่

---

^๑ชัยอนันต์ สมุทวณิช, รายงานการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารของไทยศึกษาเฉพาะกรณีสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๒, หน้า ๔๖.

ดำรง ลัทธพิพัฒน์, รายงานการวิจัย การปฏิบัติการทางการเมืองของสมาชิกสภา : ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๑๘, (เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สาขาวิชา รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, ๒๕๒๐), หน้า ๔๐-๔๒.

๒. ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเกษตร ประกอบไปด้วย
  - เกี่ยวกับที่ดินและการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน
  - การป่าไม้และการทำไม้
  - การช่วยเหลือชาวนาและการประกันราคาพืชผล
  - การประมง
  - การทำเหมืองแร่
๓. ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการศึกษา
๔. ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการสาธารณสุขและสังคม
  - การสังคมสงเคราะห์
  - การอนุรักษ์สภาวะแวดล้อม
  - การอนามัยและสาธารณสุข
๕. ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการคมนาคม
๖. ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการยุติธรรม และสิทธิ เสรีภาพของประชาชน
  - การแก้ไข เพิ่มเติมและการยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ
  - การแก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาและวิธีพิจารณาความอาญา
  - การศาล
  - การแก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
  - การยกเลิกสัญญาและกฎหมายบางฉบับ
  - การนิรโทษกรรม
๗. ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการเศรษฐกิจ
  - การเงิน ภาษี และการธนาคาร
  - การควบคุมการค้าและบริการ
  - การพัฒนา
  - การโอนกิจการเป็นของรัฐ

๘. ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
  - ร่างรัฐธรรมนูญแห่งประเทศไทยแก้ไขเพิ่มเติม
  - อำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา
  - การเลือกตั้ง
  - พรรคการเมือง
๙. การทหารและความมั่นคงแห่งรัฐ
๑๐. การต่างประเทศ
๑๑. ร่างพระราชบัญญัติอื่นๆ

ตารางที่ ๑๔

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอในสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔

จำแนกตามประเภทของเรื่อง

ร่าง พ.ร.บ.เกี่ยวกับ	จำนวน	ร้อยละของร่าง พ.ร.บ.ทั้งหมด
๑. การบริหารราชการ	๒๔	๑๓.๘๐
๒. การเกษตรกรรม	๓๘	๑๘.๐๗
๓. การศึกษา	๑๐	๔.๗๕
๔. การสาธารณสุขและสังคม	๑๔	๘.๐๔
๕. การคมนาคม	๑๓	๖.๑๘
๖. การยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ	๓๔	๑๖.๖๖
๗. เศรษฐกิจ	๓๔	๑๖.๖๖
๘. รัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญ	๑๓	๖.๑๘
๙. การทหารและความมั่นคงแห่งรัฐ	๔	๑.๙๐
๑๐. การต่างประเทศ	-	-
๑๑. อื่นๆ	๑๖	๗.๖๐
รวม	๒๑๒	๑๐๐.๐๐

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเกษตรกรรมได้รับความสนใจในการนำเสนอในสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๑๒-๒๕๑๔ มากที่สุดร้อยละ ๑๘.๐๗ รองลงมาได้แก่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการยุติธรรม และร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับเศรษฐกิจร้อยละ ๑๖.๖๕ ซึ่งจำนวนร่างพระราชบัญญัติทั้งสามประเภทนี้ เมื่อรวมกันจะมีถึง ๑๐๘ ฉบับ นับเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอทั้งหมด ส่วนประกอบของร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอน้อยที่สุด คือ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการทหารและความมั่นคงของรัฐมีเพียงร้อยละ ๑.๙๐ เท่านั้น

ตารางที่ ๒๐

ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอในสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔

จำแนกตามประเภทของเรื่อง

ร่าง พ.ร.บ.เกี่ยวกับ	จำนวน	ร้อยละของร่าง พ.ร.บ.ทั้งหมด
๑. การบริหารราชการ	๘๐	๒๖.๒๓
๒. การเกษตรกรรม	๕๒	๑๗.๐๕
๓. การศึกษา	๑๖	๕.๒๕
๔. การสาธารณสุขและสังคม	๒๔	๗.๘๗
๕. การคมนาคม	๘	๒.๖๒
๖. การยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ	๔๘	๑๕.๗๔
๗. เศรษฐกิจ	๓๑	๑๐.๑๖
๘. รัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบ - รัฐธรรมนูญ	๑๖	๕.๒๕
๙. การทหารและความมั่นคงแห่งรัฐ	๗	๒.๓๐
๑๐. การต่างประเทศ	๐	๐.๐๐
๑๑. อื่นๆ	๒๓	๗.๕๔
รวม	๓๐๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ได้รับความสนใจนำเสนอในสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุด คือร้อยละ ๒๖.๒๓ รองลงมาได้แก่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเกษตรกรรม ร้อยละ ๑๗.๐๕ และร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ ร้อยละ ๑๕.๗๔ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับกิจกรรมทั้งสามประเภทนี้ มีรวมกันถึง ๑๖๓ ฉบับ หรือร้อยละ ๕๓.๕๔ ของร่างพระราชบัญญัติทั้งหมด ส่วนกิจกรรมที่ได้รับความสนใจในการนำเสนอที่น้อยที่สุด คือร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการทหารและความมั่นคงของรัฐ มีเพียงร้อยละ ๒.๓๐ เท่านั้น

ตารางที่ ๒๑

ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอในสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๔

จำแนกตามประเภทของเรื่อง

ร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวกับ	จำนวน	ร้อยละของร่าง พ.ร.บ. ทั้งหมด
๑. การบริหารราชการ	๑๐๗	๒๖.๐๓
๒. การเกษตรกรรม	๘๔	๒๑.๖๕
๓. การศึกษา	๒๘	๖.๘๑
๔. การสาธารณสุขและสังคม	๓๕	๘.๕๒
๕. การคมนาคม	๑๑	๒.๖๘
๖. การยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ	๖๔	๑๖.๗๔
๗. เศรษฐกิจ	๒๖	๖.๓๓
๘. รัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญ	๑๗	๔.๑๘
๙. การทหารและความมั่นคงแห่งรัฐ	๔	๐.๙๗
๑๐. การต่างประเทศ	-	๐.๐๐
๑๑. อื่นๆ	๒๕	๖.๐๘
รวม	๔๑๑	๑๐๐.๐๐

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารราชการ ได้รับความสนใจในการนำเสนอมาก เป็นอันดับหนึ่ง คือร้อยละ ๒๖.๐๓ รองลงมาได้แก่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเกษตรกรรม ร้อยละ ๒๑.๖๕ และร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ เป็นอันดับที่สาม คือร้อยละ ๑๖.๗๔ ส่วนกิจกรรมที่ได้รับการเสนอน้อยที่สุด คือร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการทหารและความมั่นคงของรัฐ มีเพียงร้อยละ ๐.๙๗ เท่านั้น

ตารางที่ ๒๒

เปรียบเทียบการเสนอพระราชบัญญัติ	จำนวนเต็ม			จำนวนเฉลี่ย		
	๒๕๑๒-๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๑๙	๒๕๑๒	๒๕๑๕	๒๕๑๙
๑. ร่าง พรบ. เกี่ยวกับการบริหารราชการ	๒๙	๘๐	๑๐๗	๑๓.๘๐	๒๖.๒๒	๒๖.๐๓
๒. การเกษตรกรรมและที่ดิน	๓๘	๕๒	๘๙	๑๘.๐๗	๑๗.๐๔	๒๑.๖๔
๓. การศึกษา	๑๐	๑๖	๒๘	๔.๗๕	๕.๒๕	๖.๘๑
๔. การสาธารณสุขและสังคม	๑๙	๒๔	๓๕	๙.๐๔	๗.๘๖	๘.๕๑
๕. การคมนาคม	๑๓	๘	๑๑	๖.๑๙	๒.๖๒	๒.๖๗
๖. การยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ	๓๕	๔๘	๖๙	๑๖.๖๖	๑๕.๗๓	๑๖.๗๘
๗. เศรษฐกิจ	๓๕	๓๑	๑๖	๑๕.๗๑	๑๐.๑๖	๖.๓๒
๘. รัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญ	๑๓	๑๖	๑๗	๖.๑๙	๕.๒๕	๔.๑๓
๙. การทหารและความมั่นคง	๔	๗	๔	๑.๙๐	๒.๒๙	๐.๙๗
๑๐. อื่นๆ	๑๖	๒๓	๒๕	๗.๖๐	๗.๕๕	๖.๐๘
รวมจำนวนร่างพระราชบัญญัติ	๒๑๒	๓๐๕	๔๑๑	๑๐๐.	๑๐๐.	๑๐๐.

เมื่อเปรียบเทียบจากตารางข้างต้นนี้ จะเห็นว่า กิจกรรมที่ได้รับความสนใจจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะรัฐมนตรี มากที่สุด มีอยู่ด้วยกัน ๔ ประเภท คือ กิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารราชการ กิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรกรรม กิจกรรมเกี่ยวกับการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ และกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเสนอร่างพระราชบัญญัติ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และ พ.ศ. ๒๕๑๙ มีรูปแบบที่เหมือนกัน คือ กิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารราชการ มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่กิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรกรรม และกิจกรรมเกี่ยวกับยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ ส่วนกิจกรรมที่ได้รับการนำเสนอที่น้อยที่สุดคือ กิจกรรมเกี่ยวกับการทหารและความมั่นคง

ตารางที่ ๒๓

เปอร์เซ็นต์การ เสนอร่างพระราชบัญญัติจำแนกตามพรรคและชนิดของร่างพระราชบัญญัติแต่ละพรรค เสนอ พ.ศ. ๒๕๑๒

พรรค	การบริหารราชการ	การเกษตร	การศึกษา	การสาธารณสุข และสังคม	การคมนาคม	การยุติธรรม และสิทธิเสรี- ภาพ	เศรษฐกิจ	รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย ประกอบ รัฐธรรมนูญ	การทหาร และความ มั่นคง	อื่นๆ
๑. สหประชาไทย	๒๓.๕๒	๒๓.๕๒	๑๑.๗๖	๕.๘๘	๑๑.๗๖	๑๑.๗๖	๕.๘๘	-	-	๕.๘๘
๒. ประชาธิปไตย	๑๘.๗๕	๑๒.๕	๖.๒๕	๑๕.๖๒	๑๘.๗๕	๑๘.๗๕	๓.๑๒	๓.๑๒	-	๓.๑๒
๓. อิสระ	๕๕.๕๘	๑๐.๓๔	-	๑๓.๗๕	๖.๘๕	๑๓.๗๕	๑๐.๓๔	-	-	๑๐.๓๔
๔. แนวร่วม เศรษฐกร	๓๕.๗๘	-	-	๘.๖๕	-	๒๖.๐๘	๑๗.๓๕	-	๕.๓๕	๘.๖๕
๕. ประชาชน	-	-	-	-	๕๐.๐๐	-	๕๐.๐๐	-	-	-
๖. แนวประชาธิปไตย	๘๓.๓๓	-	-	-	-	-	๑๖.๖๖	-	-	-
๗. อิสระธรรม	๕๒.๘๕	-	-	๒๑.๕๒	-	๗.๑๕	-	-	-	๒๘.๕๗
๘. ชาตินิยม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๙. เสรีประชาธิปไตย	๗๕.๐๐	-	-	๒๕.๐๐	-	-	-	-	-	-
๑๐. ไม่สังกัดพรรค	๔๒.๓๗	๖.๗๗	๕.๐๘	๑๐.๑๖	๘.๕๗	๒๐.๓๓	๑.๖๕	๓.๓๘	-	๑.๖๕

เป็นพระราชบัญญัติที่ เสนอร่วมกัน ๔๕ ฉบับ

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ตารางนี้ เป็นการแยกแยะร่างพระราชบัญญัติที่เสนอออกเป็นกิจกรรมประเภทต่างๆ ตามที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคให้ความสนใจ ซึ่งจากการวิเคราะห์ตามตัวเลขข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า กิจกรรมที่แต่ละพรรคให้ความสนใจมากที่สุดคือการบริหารราชการ รองลงมาได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ ส่วนอันดับที่สาม คือ กิจกรรมเกี่ยวกับการสาธารณสุขและสังคม ซึ่งจากความสนใจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อกิจกรรมประเภทเหล่านี้ ก็สะท้อนถึงปัญหาในด้านเหล่านี้ที่สำคัญ เพื่อความต้องการแก้ไขและปรับปรุง

การเสนอร่างพระราชบัญญัติในกิจกรรมบางประเภทก็ได้รับความสนใจน้อยมาก เช่น ทางด้านรัฐธรรมนูญ การทหารและความมั่นคง ซึ่งมีพรรคการเมืองเพียง ๒ พรรค เท่านั้น ที่ให้ความสนใจ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่สังกัดพรรคอีกเล็กน้อยเท่านั้น

ตารางที่ ๒๔ (ต่อ)

พรรค	การบริหารราชการ	การเกษตร	การศึกษา	การสาธารณสุข และสังคม	การคมนาคม	การยุติธรรม และสิทธิเสรีภาพ	เศรษฐกิจ	รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย ประหอบ รัฐธรรมนูญ	การทหารและ ความมั่นคง	อื่นๆ
๑๗. แรงงาน	-	-	๒๐.๐๐	๔๐.๐๐	๒๐.๐๐	-	-	-	๒๐.๐๐	-
๑๘. พันธุชาติไทย	๓๓.๓๓	๓๓.๓๓	-	-	-	-	๓๓.๓๓	-	-	-
๑๘. เกษตรกร	-	-	-	๕๐.๐๐	-	-	-	๕๐.๐๐	-	-
๒๐. พัฒนาจังหวัด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒๑. เศรษฐกร	๒๐.๐๐	๒๐.๐๐	-	-	-	๕๐.๐๐	๒๐.๐๐	-	-	-
๒๒. แผ่นดินไทย	๗๕.๐๐	-	-	-	-	๒๕.๐๐	-	-	-	-
๒๓. สยามใหม่	๓๕.๗๑	๒๘.๕๗	๑๔.๒๘	๑๔.๒๘	-	-	-	-	-	๗.๑๔

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้ แสดงว่าสมาชิกพรรคแต่ละพรรคสนใจกิจกรรมประเภทต่างๆ แตกต่างกันไป แต่ก็มีข้อสังเกตว่าพรรคบางพรรคที่ให้ความสำคัญในนโยบายบางอย่าง ได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติจำแนกออกเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายนั้นๆ เช่น กรณีของพรรคเกษตรสังคม ซึ่งเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเกษตรและเศรษฐกิจ และพรรคประชาธิปไตย เน้นหลักทางด้านการบริหารราชการและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพเป็นต้น

ข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ การเสนอร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนให้ความสนใจมากที่สุด คือกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารราชการ รองลงไปได้แก่กิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตร และอันดับที่สามคือ กิจกรรมเกี่ยวกับการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ ส่วนการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่เหลือก็กระจัดกระจายไปในกิจกรรมประเภทต่างๆ แต่กิจกรรมบางประเภทที่ได้รับความสนใจน้อย เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับ การเกษตรและความมั่นคง และกิจกรรมเกี่ยวกับการคมนาคม

ตารางที่ ๒๕

เปอร์เซ็นต์การเสนอร่างพระราชบัญญัติจำแนกตามพรรคและชนิดของร่างพระราชบัญญัติในแต่ละพรรค เสนอ พ.ศ. ๒๕๑๔

พรรค	การบริหาร ราชการ	การ เกษตร	การศึกษา	การสาธารณสุข และสังคม	การคมนาคม	การยุติธรรม และสิทธิ เสรีภาพ	เศรษฐกิจ	รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย ประกอบ รัฐธรรมนูญ	การทหาร และความ มั่นคง	อื่นๆ
๑. ประชาธิปัตย์	๒๔.๐๘	๒๓.๓๕	๗.๒๔	๗.๒๔	๒.๑๘	๑๖.๗๘	๗.๒๔	๓.๖๔	๗.๒๔	๐.๗๒
๒. ขาติไทย	๒๖.๓๑	๑๓.๑๕	๑๐.๕๒	๑๐.๕๒	๗.๘๔	๑๓.๑๕	๑๐.๕๒	๒.๖๓	๔.๒๖	-
๓. กิจสังคม	๒๘.๕๗	๓๕.๗๑	๒.๓๘	-	๔.๗๖	๑๖.๖๖	๔.๗๖	-	๔.๗๖	๒.๓๘
๔. ธรรมสังคม	๒๕.๗๑	๑๘.๕๗	๑๐.๐๐	๕.๗๑	๑.๕๒	๒๐.๐๐	๕.๗๑	๔.๒๘	๘.๕๗	-
๕. สยามใหม่	๒๙.๗๘	๑๔.๘๔	๒.๑๒	๒๓.๔๐	-	๑๗.๐๒	๔.๒๕	๔.๒๕	๒.๑๒	๒.๑๒
๖. สังคมนิยมแห่งประเทศไทย	๓๖.๓๖	๙.๐๙	-	-	-	๑๘.๑๘	-	๒๗.๒๗	-	๙.๐๙
๗. เกษตรสังคม	-	๕๐.๐๐	-	๑๖.๖๖	-	-	-	๑๖.๖๖	-	๑๖.๖๖
๘. แนวร่วมสังคมนิยม	๑๐.๐๐	๖๐.๐๐	-	๒๐.๐๐	-	๑๐.๐๐	-	-	-	-
๙. พลังประชาชน	๓๗.๕๐	๓๗.๕๐	-	-	-	๑๒.๕๐	-	๑๒.๕๐	-	-
๑๐. สังคมก้าวหน้า	๑๒.๕๐	๑๒.๕๐	๓๗.๕๐	๒๕.๐๐	-	๑๒.๕๐	-	-	-	-
๑๑. แรงงาน	๒๘.๕๗	-	๑๔.๒๘	๕๒.๘๕	-	-	-	๑๔.๒๘	-	-
๑๒. พลังใหม่	-	๒๕.๐๐	-	-	-	๕๐.๐๐	-	-	๒๕.๐๐	-
๑๓. สังคมชาตินิยม	๒๕.๐๐	๕๐.๐๐	-	-	-	-	-	-	๒๕.๐๐	-
๑๔. ศักดิ์ไทย	-	-	-	-	-	๓๓.๓๓	๓๓.๓๓	-	๓๓.๓๓	-

ตารางที่ ๒๕ (ต่อ)

พรรค	การบริหาร ราชการ	การเกษตร	การศึกษา	การสาธารณสุข และสังคม	การคมนาคม	การยุติธรรม และสิทธิเสรี- ภาพ	เศรษฐกิจ	รัฐธรรมนูญและ กฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญ	การทหารและ ความมั่นคง	อื่นๆ
๑๕. ธรรมชาธิปไตย	-	๕๐.๐๐	-	-	-	-	๕๐.๐๐	-	-	-
๑๖. พัฒนาจังหวัด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๑๗. แนวร่วมประชาธิปไตย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๑๘. ไทสังคม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๑๙. ประชาธิปไตย	-	-	-	-	-	-	๑๐๐.๐๐	-	-	-

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ตารางนี้ แสดงให้เห็นถึงความสนใจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองต่างๆ ต่อการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งจำแนกเป็นกิจกรรมประเภทต่างๆ ซึ่งปรากฏว่ากิจกรรมที่ได้รับความสนใจมากที่สุดคือ การบริหารราชการ รองลงมาได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเกษตร และอันดับที่สามได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ ข้อที่น่าสังเกตคือ ความสนใจในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้กระจัดกระจายไปในกิจกรรมประเภทต่างๆ กัน ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการคมนาคมได้รับความสนใจน้อยที่สุด

เปรียบเทียบการเสนอร่างพระราชบัญญัติจำแนกตามพรรคและชนิดของร่างพระราชบัญญัติในแต่ละพรรคเสนอ

จากตารางของการเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยจำแนกตามพรรคและชนิดของร่างพระราชบัญญัติ เป็นที่น่าสังเกตว่า รูปแบบของการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้มีลักษณะที่คล้ายกัน ทั้ง ๓ ช่วงปี คือ ปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔, ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ และ ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ คือเมื่อจำแนกร่างพระราชบัญญัติออกเป็นกิจกรรมประเภทต่างๆ จะพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๔ และช่วงปี ๒๕๑๕ กิจกรรมด้านการบริหารราชการได้รับความสนใจมากเป็นอันดับหนึ่ง กิจกรรมด้านการเกษตรได้รับความสนใจมากเป็นอันดับสอง และกิจกรรมด้านการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพเป็นอันดับสาม ส่วนในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ กิจกรรมด้านการบริหารราชการได้รับความสนใจมากเป็นอันดับหนึ่ง และกิจกรรมด้านการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพเป็นอันดับที่สอง และอันดับที่สามที่ได้แก่ กิจกรรมทางด้านการสาธารณสุขและสังคม จากความสนใจของสมาชิก ดังนี้ก็สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเหล่านี้้อย่างสำคัญ ในความต้องการแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมทางด้านการเกษตร ซึ่งได้รับความสนใจมากเป็นอันดับสอง ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๕ นั่นก็เนื่องมาจากขณะนั้นพรรคการเมืองต่างๆ ส่วนใหญ่มีแนวนโยบายของพรรค เน้นหนักเกี่ยวกับการเกษตร ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญ

ตารางที่ ๒๖

การเสนอร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๑๒

โดยจำแนกตามประเภทของเรื่องที่เสนอ

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับ	จำนวนร่าง พรบ. ทั้งหมด	จำนวนร่าง พรบ. ที่ ครม. เสนอ	คิดเป็นร้อยละ ของจำนวนทั้งหมดที่ ครม. เสนอ	คิดเป็นร้อยละ ของการจำแนก ประเภทแต่ละ เรื่อง	จำนวนร่าง พรบ. ที่ ส.ส. เสนอ	คิดเป็นร้อยละของ จำนวนทั้งหมดที่ ส.ส. เสนอ	คิดเป็นร้อยละของ การจำแนกประเภท แต่ละ เรื่อง
๑. การบริหารราชการ	๒๔	๒	๒.๙๔	๖.๘๔	๒๗	๑๕.๗๐	๕๓.๑๐
๒. การเกษตรกรรม	๓๔	๒๖	๓๔.๖๒	๖๘.๔๒	๑๒	๘.๗๐	๓๑.๕๗
๓. การศึกษา	๑๐	๒	๒.๙๔	๒๐.๐๐	๘	๕.๕๐	๔๐.๐๐
๔. การสาธารณสุขและสังคม	๑๔	๔	๔.๔๔	๒๑.๐๔	๑๕	๑๐.๕๐	๗๘.๕๔
๕. การคมนาคม	๑๓	๒	๒.๙๔	๑๕.๓๘	๑๑	๘.๐๐	๘๔.๖๑
๖. การยุติธรรมและสิทธิ เสรีภาพ	๓๔	๑๐	๑๓.๗๐	๒๘.๕๗	๒๔	๑๘.๒๐	๗๑.๔๒
๗. เศรษฐกิจ	๓๕	๑๔	๒๖.๐๒	๕๕.๒๘	๑๖	๑๑.๖๐	๔๕.๗๑
๘. รัฐธรรมนูญและกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญ	๑๓	-	-	-	๑๓	๙.๕๐	๑๐๐.๐๐
๙. การทหารและความมั่นคง	๔	๑	๑.๓๗	๒๕.๐๐	๓	๒.๑๐	๗๕.๐๐
๑๐. การต่างประเทศ	-	-	๐.๐๐	๐.๐๐	-	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๑. อื่นๆ	๑๖	๗	๙.๕๔	๔๓.๗๕	๙	๖.๕๐	๕๖.๒๕
	๒๑๒	๗๓	๑๐๐.๐๐	๓๕.๗๖	๑๓๙	๑๐๐.๐๐	๖๕.๒๕

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้ ได้แยกแยะให้เห็นถึงความสนใจในประเภทของกิจกรรมที่คณะรัฐมนตรี
เสนอ กับประเภทของกิจกรรมที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอ คณะรัฐมนตรีได้ให้ความ
สนใจกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเกษตรมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กิจกรรมด้านเศรษฐกิจ และกิจกรรม
เกี่ยวกับการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ เป็นอันดับที่สาม ซึ่งกิจกรรมทั้งสามประเภทนี้ คณะรัฐมนตรี
เสนอคิดเป็นร้อยละ ๗๕.๓๔ ของจำนวนร่างพระราชบัญญัติที่เสนอทั้งหมด ทางด้านสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรได้ให้ความสนใจในกิจกรรมทางด้านการบริหารราชการมากที่สุด รองลงมาได้แก่
กิจกรรมทางด้านยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ และกิจกรรมเกี่ยวกับทางด้านเศรษฐกิจ เป็นอันดับ
สาม ซึ่งกิจกรรมทั้งสามประเภทนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสนอคิดเป็นร้อยละ ๔๔.๖๓ ซึ่ง
แสดงว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประเภทต่างๆ ในลักษณะค่อนข้างกระจัด
กระจายไปในกิจกรรมประเภทต่างๆ แตกต่างจากการเสนอร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรี
ที่เน้น เป็นบางประเภท เท่านั้น

ตารางที่ ๒๗

การเสนอร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยจำแนกตามประเภทของเรื่องที่เสนอ

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับ	จำนวนร่าง พรบ.ทั้งหมด	จำนวนร่าง พรบ. ที่ กรม.เสนอ	คิดเป็นร้อยละของ จำนวนทั้งหมดที่ กรม. เสนอ	คิดเป็นร้อยละของ การจำแนกประเภท แต่ละเรื่อง	จำนวนร่าง พรบ. ที่ ส.ส. เสนอ	คิดเป็นร้อยละของ จำนวนทั้งหมดที่ ส.ส. เสนอ	คิดเป็นร้อยละของ การจำแนกประเภท แต่ละเรื่อง
๑. การบริหารราชการ	๘๐	๕	๑๗.๒๔	๖.๒๔	๗๔	๒๗.๑๗	๙๓.๗๔
๒. การเกษตรกรรม	๕๒	๕	๓๑.๐๓	๑๗.๓๑	๕๓	๑๕.๕๘	๘๒.๗๔
๓. การศึกษา	๑๖	๒	๖.๕๐	๑๒.๕๐	๑๔	๕.๐๗	๘๗.๕๐
๔. การสาธารณสุขและสังคม	๒๔	-	๐.๐๐	๐.๐๐	๒๔	๘.๗๐	๑๐๐
๕. คมนาคม	๘	๓	๑๐.๓๔	๓๗.๕๐	๕	๑.๘๑	๖๒.๕๐
๖. การยุติธรรมและสิทธิ เสรีภาพ	๔๘	๑	๓.๕๕	๒.๐๘	๔๗	๑๗.๐๓	๙๗.๕๒
๗. เศรษฐกิจ	๓๑	๓	๑๐.๓๔	๕.๖๘	๒๘	๑๐.๑๔	๙๐.๓๒
๘. รัฐธรรมนูญและกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญ	๑๖	๓	๑๐.๓๔	๑๘.๗๕	๑๓	๔.๗๑	๘๑.๒๕
๙. การทหารและความมั่นคง	๗	-	๐.๐๐	๐.๐๐	๗	๒.๕๔	๑๐๐
๑๐. การต่างประเทศ	๐	-	๐.๐๐	๐.๐๐	-	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๑. อื่นๆ	๒๓	๓	๑๐.๓๔	๑๓.๐๔	๒๐	๗.๒๕	๘๖.๕๖
	๓๐๕	๒๙	๑๐๐.๐๐	๙.๕๑	๒๗๖	๑๐๐.๐๐	๕๐.๕๙

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นความสนใจในประเภทของกิจกรรมระหว่างคณะรัฐมนตรีกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ กิจกรรมที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความสนใจมากที่สุด คือ ด้านเกษตรกรรม รองลงมา ได้แก่การบริหารราชการ ซึ่งกิจกรรมสองประเภทนี้ คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒๗ ของร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ส่วนกิจกรรมประเภทอื่นๆ ก็อยู่ในลักษณะที่เฉลี่ยกันไปในประเภทต่างๆ ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความสนใจต่อกิจกรรมประเภทการบริหารราชการมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงไปได้แก่การยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ ส่วนอันดับที่สามคือกิจกรรมทางด้านเกษตรกรรม ซึ่งกิจกรรมทั้งสามประเภทนี้มีจำนวนรวมกันคิดเป็นร้อยละ ๔๘.๗๘ ของกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่เสนอทั้งหมด

ตารางที่ ๒๘

การเสนอร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยจำแนกตามประเภทของเรื่องที่เสนอ

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับ	จำนวนร่าง พรบ. ทั้งหมด	จำนวนร่าง พรบ. ที่ ครม. เสนอ	คิดเป็นร้อยละของจำนวนทั้งหมดที่ ครม. เสนอ	คิดเป็นร้อยละของการจำแนกประเภทแต่ละเรื่อง	จำนวนร่าง พรบ. ที่ ส.ส. เสนอ	คิดเป็นร้อยละของจำนวนทั้งหมดที่ ส.ส. เสนอ	คิดเป็นร้อยละของการจำแนกประเภทแต่ละเรื่อง
๑. การบริหารราชการ	๑๐๗	๑๖	๓๔.๐๒	๑๔.๔๕	๔๑	๒๔.๕๕	๔๕.๐๕
๒. การเกษตรกรรม	๔๔	๒	๔.๕๗	๒.๒๔	๔๗	๒๓.๕๑	๕๗.๗๖
๓. การศึกษา	๒๔	๑	๒.๕๓	๓.๕๗	๒๗	๗.๒๕	๕๖.๕๓
๔. การสาธารณสุขและสังคม	๓๕	๔	๔.๗๕	๑๑.๔๒	๓๑	๘.๓๗	๘๘.๕๘
๕. การคมนาคม	๑๑	๓	๗.๓๑	๒๗.๒๗	๘	๒.๑๖	๗๒.๗๓
๖. การยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ	๖๕	๔	๒๑.๕๕	๑๓.๐๕	๖๐	๑๖.๒๑	๘๖.๕๖
๗. เศรษฐกิจ	๒๖	๒	๔.๕๗	๗.๖๕	๒๔	๖.๕๘	๕๒.๓๑
๘. รัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ	๑๗	๑	๒.๕๓	๕.๘๘	๑๖	๔.๓๒	๕๕.๑๒
๙. การทหารและความมั่นคง	๔	-	๐.๐๐	๐.๐๐	๔	๑.๐๘	๑๐๐.๐๐
๑๐. การต่างประเทศ	-	-	๐.๐๐	๐.๐๐	-	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๑. อื่นๆ	๒๕	๓	๗.๓๑	๑๒.๐๐	๒๒.๐๐	๕.๕๕	๘๘.๐๐
รวม	๔๑๑	๕๑	๑๐๐.๐๐	๕๐.๕๗	๓๗๐	๑๐๐.๐๐	๕๐.๐๓

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้ แสดงให้เห็นความแตกต่างของความสนใจในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประเภทต่างๆ ระหว่างคณะรัฐมนตรีกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรีได้ให้ความสนใจในการเสนอร่างพระราชบัญญัติในกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารราชการ รองลงมาได้แก่การยุติธรรม และสิทธิเสรีภาพ กิจกรรมอันดับที่สามเกี่ยวกับการสาธารณสุขและสังคม ซึ่งกิจกรรมทั้งสามประเภทนี้ คณะรัฐมนตรีเสนอคิดเป็นร้อยละ ๗๐.๗๓ ของร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอทั้งหมด ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการบริหารราชการเป็นอันดับแรก รองลงไปได้แก่กิจกรรมทางด้านการเกษตรกรรม ส่วนอันดับที่สามคือกิจกรรมเกี่ยวกับการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพซึ่งกิจกรรมทั้งสามประเภทนี้ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๓๒ ของร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้เสนอ

เปรียบเทียบการเสนอร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การเสนอร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรี ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ และปี พ.ศ. ๒๕๑๔ กิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรกรรมได้รับความสนใจมากที่สุด ส่วนในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ กิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารราชการได้รับความสนใจมากที่สุด แต่กิจกรรมที่ได้รับความสนใจจากคณะรัฐมนตรีที่นอกเหนือไปจากนี้ ก็ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ เศรษฐกิจ เป็นส่วนใหญ่

การเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔, พ.ศ. ๒๕๑๔ และ พ.ศ. ๒๕๑๔ มีลักษณะที่เกือบจะเป็น pattern เหมือนกัน คือ กิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารราชการ ได้รับความสนใจจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มากที่สุด ทั้งในช่วงรัฐสภาทั้ง ๓ สมัย ส่วนกิจกรรมทางด้านการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ กิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตร ได้รับความสนใจรองลงมามากกว่ากิจกรรมทางด้านอื่นๆ

การที่กิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารราชการ กิจกรรมด้านการเกษตร และกิจกรรมด้านการยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพได้รับความสนใจมากกว่ากิจกรรมด้านอื่นๆ เพราะกิจกรรมเหล่านี้ เป็นกิจกรรมหลักและมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ความสนใจต่อกิจกรรมเหล่านี้ของคณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงมีอยู่ค่อนข้างสูงมาก

ตารางที่ ๒๔

ร่างพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ จำแนกตามประเภทของเรื่อง

ประเภทของร่างพระราชบัญญัติ	จำนวนร่าง พรบ. ทั้งหมดที่เสนอ	จำนวนร่าง พรบ. ทั้งหมดที่ผ่านสภา	คิดเป็นร้อยละ ของจำนวนที่ ๕๓๕	क्रम. เสนอร่าง พรบ. ทั้งหมด	จำนวนร่าง พรบ. ที่ क्रम. เสนอ ผ่านสภา	คิดเป็น ร้อยละของ จำนวนที่ क्रम. เสนอ	ส.ส. เสนอ ร่าง พรบ. ทั้งหมด จำนวน	จำนวนร่าง พรบ. ที่ ส.ส. เสนอผ่านสภา	คิดเป็นร้อยละ ของจำนวนที่ ส.ส. เสนอ
๑. การบริหารราชการ	๒๔	๒	๖.๘๔	๒	๒	๑๐๐.๐๐	๒๗	-	-
๒. การเกษตรกรรม (และ ประมวลกฎหมายที่ดิน)	๓๔	๒๑	๕๕.๒๖	๒๖	๒๑	๘๐.๗๖	๑๒	-	-
๓. การศึกษา	๑๐	๓	๓๐.๐๐	๒	๒	๑๐๐.๐๐	๔	๑	๑๒.๕
๔. การสาธารณสุขและสังคม	๑๔	-	-	๔	-	-	๑๔	-	-
๕. การคมนาคม	๑๓	๑	๗.๖๙	๒	๑	๕๐.๐๐	๑๑	-	-
๖. การยุติธรรมและสิทธิ เสรีภาพ	๓๔	๔	๒๔.๗๑	๑๐	๗	๗๐.๐๐	๒๔	๒	๘.๐๐
๗. เศรษฐกิจ	๓๔	๑๖	๔๕.๗๑	๑๔	๑๖	๘๕.๗๑	๑๖	-	-
๘. รัฐธรรมนูญและกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญ	๑๓	-	-	-	-	-	๑๓	-	-
๙. การทหารและความมั่นคง	๔	๑	๕๐.๐๐	๑	๑	๑๐๐.๐๐	๓	-	-
๑๐. การต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๑๑. อื่นๆ	๑๖	๔	๒๕.๐๐	๗	๓	๕๗.๑๔	๔	๑	๑๑.๑๑
รวม	๒๑๐	๕๗	๒๗.๑๔	๗๓	๕๓	๗๒.๖๐	๑๓๔	๔	๒.๘๗

ที่มา : กองการประมุข, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้ จะเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี สามารถผ่านที่ประชุมรัฐสภา ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ถึง ๔๓ ฉบับ จากจำนวนร่างพระราชบัญญัติที่เสนอทั้งหมด ๗๓ ฉบับ แต่ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนทั้งหมด ๑๓๔ ฉบับ สามารถผ่านที่ประชุมรัฐสภาเพียง ๔ ฉบับเท่านั้น และร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนเสนอ ๑๓ ฉบับ ซึ่งคณะรัฐมนตรีไม่ได้ให้ความสนใจ ไม่ผ่านที่ประชุมสภาเลย และร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการสาธารณสุขและสังคม ซึ่งคณะรัฐมนตรีเสนอ ๔ ฉบับ และสมาชิกสภาผู้แทนเสนอ ๑๔ ฉบับ ก็ไม่ผ่านที่ประชุมรัฐสภาเช่นกัน

ตารางที่ ๓๐

ร่างพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๑๘ จำแนกตามประเภทของเรื่อง

ประเภทของร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พรบ. ทั้งหมด ที่เสนอ	จำนวนร่าง พรบ. ทั้งหมด ที่ผ่านสภา	คิดเป็นร้อยละ ของจำนวนที่ เสนอ	क्रम. เสนอ ร่าง พรบ. ทั้งหมด	จำนวนร่าง พรบ. ที่ क्रम. เสนอ ผ่านสภา	คิดเป็นร้อยละ ของจำนวนที่ क्रम. เสนอ	ส.ส. เสนอ ร่าง พรบ. ทั้งหมดจำนวน	จำนวนร่าง พรบ. ที่ ส.ส. เสนอ ผ่านสภา	คิดเป็นร้อยละ ของจำนวนที่ ส.ส. เสนอ	
๑. การบริหารราชการ	๘๐	๔	๕.๐๐	๕	๒	๔๐.๐๐	๗๔	๒	๒.๖๖	๑
๒. การเกษตรกรรม	๕๒	-	๐.๐๐	๙	-	๐.๐๐	๔๓	-	๐.๐๐	๒
๓. การศึกษา	๑๖	-	๐.๐๐	๒	-	๐.๐๐	๑๔	-	๐.๐๐	๓
๔. การสาธารณสุข และสังคม	๒๔	-	๐.๐๐	-	-	๐.๐๐	๒๔	-	๐.๐๐	๔
๕. การคมนาคม	๘	-	๐.๐๐	๓	-	๐.๐๐	๕	-	๐.๐๐	๕
๖. การยุติธรรมและ สิทธิเสรีภาพ	๔๘	๑	๒.๐๘	๑	-	๐.๐๐	๔๗	๑	๒.๑๒	๖
๗. เศรษฐกิจ	๓๑	๑	๓.๒๒	๓	๑	๓๓.๓๓	๒๘	-	๐.๐๐	๗
๘. รัฐธรรมนูญและ กฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญ	๑๖	-	๐.๐๐	๓	-	๐.๐๐	๑๓	-	๐.๐๐	๘
๙. การทหารและ ความมั่นคง	๗	-	๐.๐๐	-	-	๐.๐๐	๗	-	๐.๐๐	๙
๑๐. การต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	๑๐
๑๑. อื่นๆ	๒๓	-	๐.๐๐	๓	-	๐.๐๐	๒๐	-	๐.๐๐	๑๑
รวม	๓๐๔	๖	๑.๙๖	๒๙	๓	๑๐.๓๔	๒๗๖	๓	๑.๐๘	

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้ เมื่อดูจำนวนร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านสภาจะเห็นว่าจำนวนร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนสามารถผ่านเป็นกฎหมาย ๖ ฉบับ ในขณะที่คณะรัฐมนตรีเสนอผ่านเป็นกฎหมายเพียง ๓ ฉบับ แต่ไม่ได้หมายความว่า จำนวนร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสภาผู้แทนจะสูงกว่าที่คณะรัฐมนตรีเสนอ เพราะเมื่อเทียบจากจำนวนร้อยละของที่คณะรัฐมนตรีเสนอ คิดเป็น ๑๐.๓๔ ในขณะที่สมาชิกสภาผู้แทนเสนอคิดเป็น ร้อยละ ๑.๐๘ เท่านั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า กิจกรรม ๑๐ ประเภท ที่ทั้งคณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนเสนอนั้น มีร่างพระราชบัญญัติเพียง ๓ ประเภท เท่านั้นที่ผ่านเป็นกฎหมาย คือ กิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารราชการ การยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ และเศรษฐกิจ ซึ่งกิจกรรมทั้ง ๓ ประเภทนี้ คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๐ ของร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอทั้งหมด เท่านั้น

ตารางที่ ๓๑

ร่างพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๑๔ จำแนกตามประเภทของเรื่อง

ประเภทของร่าง พ.ร.บ.	จำนวนร่าง พรบ.ทั้งหมด ที่เสนอ	จำนวนร่าง พรบ.ทั้งหมด ที่ผ่านสภา	คิดเป็นร้อยละ ของจำนวนที่ เสนอ	क्रम. เสนอ ร่าง พรบ. ทั้งหมด	จำนวนร่าง พรบ.ที่ ครม. เสนอผ่านสภา	คิดเป็นร้อยละ ของจำนวนที่ क्रम. เสนอ	ส.ส. เสนอ ร่าง พรบ. ทั้งหมด จำนวน	จำนวนร่าง พรบ. ที่ ส.ส. เสนอ ผ่านสภา	คิดเป็นร้อยละ ของจำนวนที่ ส.ส. เสนอ	ลำดับที่
๑. การบริหารราชการ	๑๐๗	-	๐.๐๐	๑๖	-	๐.๐๐	๔๑	-	๐.๐๐	๑
๒. การเกษตรกรรม	๘๔	-	๐.๐๐	๒	-	๐.๐๐	๘๗	-	๐.๐๐	๒
๓. การศึกษา	๒๔	-	๐.๐๐	๑	-	๐.๐๐	๒๓	-	๐.๐๐	๔
๔. การสาธารณสุขและสังคม	๓๔	-	๐.๐๐	๔	-	๐.๐๐	๓๑	-	๐.๐๐	๕
๕. การคมนาคม	๑๑	๑	๙.๐๙	๓	-	๐.๐๐	๘	๑	๑๒.๕	๙
๖. การยุติธรรมและสิทธิ เสรีภาพ	๖๔	๔	๕.๗๕	๔	๔	๕๕.๕๕	๖๐	-	๐.๐๐	๓
๗. เศรษฐกิจ	๒๖	๑	๓.๘๕	๒	๑	๕๐.๐๐	๒๔	-	๐.๐๐	๖
๘. ร่างรัฐธรรมนูญและกฎ- หมายประกอบรัฐ- ธรรมนูญ	๑๗	-	๐.๐๐	๑	-	๐.๐๐	๑๖	-	๐.๐๐	๗
๙. การทหารและความมั่นคง	๔	-	๐.๐๐	-	-	๐.๐๐	๔	-	๐.๐๐	๑๐
๑๐. การต่างประเทศ	-	-	๐.๐๐	-	-	๐.๐๐	-	-	๐.๐๐	๑๑
๑๑. อื่นๆ	๒๔	๑	๔.๐๐	๓	๑	๓๓.๓๓	๒๒	-	๐.๐๐	๗
รวม	๔๑๑	๗	๑.๗๐	๔๑	๖	๑๔.๖๓	๓๗๐	๑	๐.๒๗	

ที่มา : กองการประชุม, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

จากตารางนี้ คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติผ่านที่ประชุมรัฐสภา ๖ ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ ๑๔.๖๓ ในขณะที่สมาชิกสภาผู้แทนเสนอร่างพระราชบัญญัติผ่านเป็นกฎหมายเพียง ๑ ฉบับ เท่านั้น คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๗ และร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านเป็นกฎหมายนี้ มีเพียงกิจกรรม ๔ ด้าน เท่านั้น คือ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการคมนาคม การยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ เศรษฐกิจ และ อื่นๆ ซึ่งคิดเป็น **เชิงร้อยละ ๑.๗๐** ของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอเข้าสู่สภาทั้งหมด มีข้อน่าสังเกต ว่าร่างพระราชบัญญัติที่ทั้งคณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนเสนอเข้าสู่สภามากที่สุด คือร่างพระราช บัญญัติเกี่ยวกับการบริหารราชการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีเสนอ ๑๖ ฉบับ และสมาชิกสภาผู้แทนเสนอ ๔๑ ฉบับ ไม่สามารถผ่านเป็นกฎหมายได้เลยสักฉบับเดียว

เปรียบเทียบการเสนอร่างพระราชบัญญัติจำแนกตามประเภทของเรื่องที่ผ่านมาสภา

ในรัฐสภาทั้ง ๓ สมัย จะเห็นได้ชัดเจนว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี สามารถผ่านที่ประชุมรัฐสภาประกาศใช้เป็นกฎหมายได้มากกว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิก สภาผู้แทนทั้งๆ ที่ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนมีจำนวนสูงกว่าก็ตาม โดยเฉพาะ รัฐสภาช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๔ จำนวนร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีผ่านเป็นกฎหมาย ถึงร้อยละ ๗๒.๖๐ ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๔ และรัฐสภาช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๔ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖๓ ดังนั้น คณะรัฐมนตรีในรัฐสภา ปี ๒๕๑๒-๒๕๑๔ เสนอร่างพระราชบัญญัติผ่านเป็นกฎหมายได้มากกว่าในรัฐสภาสองช่วงหลัง โดย เฉลี่ยประมาณร้อยละ ๖๐ ทั้งนี้ ก็เนื่องมาจากสมาชิกสภาผู้แทนในรัฐสภา ๒๕๑๒-๒๕๑๔ นั้นเสียง ส่วนใหญ่เป็นของรัฐบาล ดังนั้น เมื่อรัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติเพื่อนำไปใช้ในการบริหาร ราชการแผ่นดิน จึงได้รับการสนับสนุนอยู่เสมอให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นๆ ผ่านเป็นกฎหมายได้ และ เพราะช่วงเวลาการดำเนินงานของรัฐสภาต่อเนื่องกันอีกด้วย

ส่วนร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีเป็นจำนวนมากถึงช่วง ปี ๒๕๑๒-๒๕๑๔ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔๗ ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ และปี พ.ศ. ๒๕๑๔ มีจำนวนสูงขึ้นมา กถึงร้อยละ ๙๐.๔๔ และร้อยละ ๙๐.๐๒ ตามลำดับ แต่จำนวนร่างพระราชบัญญัติต่อเหล่านี้สามารถ ผ่านที่ประชุมสภาประกาศใช้เป็นกฎหมายได้จำนวนเล็กน้อยเท่านั้น เช่น รัฐสภา ๒๕๑๒-๒๕๑๔ มี ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนสามารถผ่านที่ประชุมรัฐสภาเป็นกฎหมายได้เพียง

ร้อยละ ๒.๘๗ ของจำนวนที่สมาชิกสภาผู้แทนเสนอ และคิดเป็นร้อยละ ๔.๐๗ ในปี พ.ศ.
๒๕๑๘ และคิดเป็นร้อยละ ๐.๔๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙

ดังนั้น จากการเปรียบเทียบนี้ เราจะเห็นได้ว่า รูปแบบของการเสนอร่างพระราชบัญญัติจำแนกตามประเภทของเรื่องที่ผ่านมา มีลักษณะที่เหมือนกัน และมีข้อสังเกตว่า ประเภทของร่างพระราชบัญญัติที่ไม่สามารถผ่านที่ประชุมรัฐสภาออกมา เป็นกฎหมายได้ ทั้งในรัฐสภา ๓ สมัยนี้ ก็คือร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการสาธารณสุขและสังคม และร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

สรุป

บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนในการเสนอร่างพระราชบัญญัติในรัฐสภาทั้งสามสมัย จากการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า สมาชิกสภาผู้แทนในรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ และ ๒๕๑๙ ได้แสดงบทบาทในด้านนี้อย่างเต็มที่ จากจำนวนการเสนอร่างพระราชบัญญัติถึงร้อยละ ๔๐ ของร่างพระราชบัญญัติทั้งหมดและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนที่สนใจในบทบาทด้านนี้ ซึ่งเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๔๐ ของจำนวนสมาชิกในรัฐสภาทั้งหมด ส่วนในรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๒ นั้น มีสมาชิกสภาผู้แทนเสนอร่างพระราชบัญญัติเพียงร้อยละ ๖๕.๕๗ และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนที่สนใจในบทบาทด้านนี้ก็มีเพียงร้อยละ ๒๖.๔๘ เท่านั้น และจากการศึกษาพบว่า พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวที่เสนอร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่รัฐสภาสูงที่สุดทั้งสามสมัย ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะพรรคฝ่ายค้านหรือพรรคฝ่ายรัฐบาลก็ตาม แต่ในขณะที่อยู่ในฐานะพรรครัฐบาลนั้น พรรคประชาธิปัตย์เสนอร่างพระราชบัญญัติถึงร้อยละ ๓๔.๔๑ ซึ่งในขณะที่เป็นพรรคฝ่ายค้านเสนอเพียงร้อยละ ๑๘.๖๘ ในรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ และเสนอร้อยละ ๑๗.๒๐ ในรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๒ ทั้งนี้เพราะว่าในขณะที่เป็นพรรคฝ่ายรัฐบาล โอกาสที่ร่างพระราชบัญญัติจะได้รับการพิจารณาเป็นกฎหมายย่อมมีมากกว่าในขณะที่เป็นพรรคฝ่ายค้าน สมาชิกพรรคจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มขึ้น เป็นจำนวนถึงเท่าตัว

ประเภทของร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความสนใจจากสมาชิกสภาผู้แทนในรัฐสภาทั้งสามสมัยมากที่สุด มีอยู่ ๔ ประเภท ด้วยกันคือ ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการบริหารราชการ การเกษตรกรรม การยุติธรรมและสิทธิเสรีภาพ และเศรษฐกิจ เพราะว่าร่างพระราชบัญญัติเหล่านี้เป็นเรื่องหลักที่สำคัญของประเทศ และสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในด้านเหล่านี้และความต้องการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยเฉพาะประเภทของร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการบริหารราชการ ได้รับความสนใจเสนอมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งจากรัฐสภาทั้งสามสมัย เพราะจะเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการปกครองประเทศ

ส่วนร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทน ซึ่งแม้ว่าจะมีเป็นจำนวนมากก็ตาม แต่ก็ปรากฏว่าร่างพระราชบัญญัติเหล่านี้สามารถผ่านเป็นกฎหมายได้จำนวนเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งมีจำนวนสูงที่สุดในรัฐสภาสมัย พ.ศ. ๒๕๑๒ คือร้อยละ ๒.๘๗ เท่านั้น ซึ่งตรง

กันข้ามกับร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ที่สามารถผ่านที่ประชุมสภาเป็นกฎหมายได้ในอัตราส่วนที่สูงกว่า ซึ่งก็แสดงให้เห็นถึงความพยายามของสมาชิกสภาผู้แทนในการเสนอร่างพระราชบัญญัติรวมทั้งความสนใจและความตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตน แม้ว่าจะมีโอกาสเพียงเล็กน้อยก็ตาม มีข้อสังเกตที่น่าสนใจคือ สมาชิกสภาผู้แทนที่เสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนสูงที่สุด ๒๐ คนแรกในแต่ละสภา จากการศึกษาพบว่า เป็นผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักกฎหมายมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนในรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๐๘ และ พ.ศ. ๒๕๑๔ มีบทบาทในการเสนอร่างพระราชบัญญัติสูงกว่า สมาชิกสภาผู้แทนในรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๒ และยังมีลักษณะที่ก้าวหน้ากว่าด้วย ทั้งนี้ได้จากร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับการเสนอเข้าสู่รัฐสภา เช่น ร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ร่างพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร/ ร่างพระราชบัญญัติปลดเปลื้องหนี้สินผู้มีรายได้น้อย ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติฉบับต่างๆ เป็นต้น ส่วนร่างพระราชบัญญัติในสมัยรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๒ ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของงานประจำมากกว่า ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะสภาพการณ์ทางการเมืองหลัง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ที่ทำให้บรรยากาศทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก จึงมีอิทธิพลต่อความคิดของสมาชิกสภาบางส่วน โดยเฉพาะสมาชิกสภาที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีแนวทางสังคมนิยม